

Huvudman

Tierps kommun
medborgarservice@tierp.se

Ärendet

Tematisk tillsyn om betygssättning genom provning efter lovskola i årskurs 9 vid grundskolan Aspenskolan i Tierps kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Tierps kommun att senast den **19 december 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande provning, betygskatalog och slutbetyg. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Tierps kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Tierps kommun ska vidta följande åtgärder

Provning

1. Se till att läraren, när betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats, gör en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygsriterier som gäller för ämnet och sätter det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg. Huvudmannen ska skriftligt redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för detta ändamål. (10 kap. 20 § första stycket skollagen)

Betygskatalog och slutbetyg

1. Se till att ändringar och rättelser av betyg dokumenteras i betygskatalogen i enlighet med författningarnas krav. Det innebär att såväl det gamla som det nya betyget ska framgå av betygskatalogen. Huvudmannen ska skriftligt redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för detta ändamål. (6 kap. 10 § skolförordningen och Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (2011:12)).
2. Se till att slutbetyg efter genomförd provning i lovskolan utfärdas och signeras av rektorn för lovskolan för de elever inom huvudmannens organisation som deltagit i lovskolan. Huvudmannen ska skriftligt redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för detta ändamål. (6 kap. 14 och 16 §§ skolförordningen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser betygssättning.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2025:4831) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har genomfört en tillsyn av Aspenskolan i Tierps kommun inom ramen för en tematisk tillsyn om betygssättning genom provning efter lovskola.

Syftet med tillsynen är att Skolinspektionen ska granska huruvida regleringen kring provning efter lovskolan i årskurs 9 efterlevs. I tillsynen ingår att granska genomförandet av provning och betygssättning.

Tillsynen har genomförts genom besök på skolenheten den 17 juni 2025 och intervjuer med lärare och rektor har genomförts den 15 augusti 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat betygskataloger, slutbetyg och lärarförteckning. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Föreläggande

Prövning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i ärendet tagit del av och granskat slutbetyg och betygskataloger för de elever som genomfört en prövning vid Aspenskolans lovskola med ett godkänt betyg. Vidare har Skolinspektionen även tagit del av och granskat huvudmannens sammanställning av de elever som deltagit vid lovskolan och om dessa genomfört en prövning. Av dokumenten framgår att det totalt genomfördes åtta prövningar vid Aspenskolans lovskola. Prövningar genomfördes i ämnena matematik och engelska. Sex prövningar i ämnet matematik resulterade i ett godkänt betyg och samtliga elever fick betyget E. Samtliga betyg sattes av betygssättande lärare den 25 juni 2025. Lovskolan har organiserats centralt av huvudmannen och pågått mellan den 12 juni och den 26 juni 2025.

Lärarna och rektorn uppger vid intervjuer att samtliga elever i årskurs 9 som deltagit i lovskolan har erbjudits möjlighet att genomgå en prövning i anslutning till lovskolan i de ämnen undervisningen i lovskolan har avsett. Lärarna uppger att de har gjort en sammantagen bedömning av elevernas kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för det aktuella ämnet. En lärare uppger att de sex elever som har genomgått prövning i ämnet matematik och erhållit betyget E har prövats mot samtliga betygskriterier för betyget E men läraren har inte prövat om eleverna uppfyller betygskriterierna för något annat betyg. Läraren uppger att eleverna själva har fått välja om de vill prövas mot andra betygskriterier än betygskriterierna för betyget E och att eleverna valt bort detta. Prövningen har därför endast utformats med frågor motsvarande betygskriterierna för betyget E. Vidare uppger läraren att hen inte har undervisat eleverna tidigare. Rektorn uppger vid intervju att lovskolan pågår under kort tid men att det inte är omöjligt för eleverna att få ett annat betyg än E.

Rättslig reglering

Den som vill ha betyg från grundskolan har rätt att genomgå prövning för betyg. Denna kan avse hela utbildningen i grundskolan eller ett eller flera ämnen som ingår i utbildningen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i ett avslutat ämne eller slutbetyg från grundskolan. Den som har fått undervisning i lovskola enligt 23 b § andra stycket ska av huvudmannen erbjudas att i anslutning till

lovskolan genomgå provning för betyg i de ämnen undervisningen i lovskolan har avsett. Bestämmelserna om betygssättning i detta kapitel och i 3 kap. ska i tillämpliga delar gälla i fråga om provningen. (10 kap. 23 § skollagen 2010:800).

En huvudman ska också, om inte annat följer av fjärde stycket, erbjuda lovskola till elever som har avslutat årskurs 9 utan att ha uppnått behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas i juni samma år som eleven avslutat årskurs 9 och uppgå till sammanlagt minst 50 timmar. (10 kap. 23 b § skollagen andra stycket)

När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygs-kriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg. (10 kap. 20 § första stycket skollagen)

Betyget uttrycker i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella betygs-kriterier som finns för respektive ämne. Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika betygs-kriterier för olika betygssteg. Läraren ska vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygs-kriterierna. (Lgr 22, 2.7 Bedömning och betyg)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Tierps kommuns verksamhet vid Aspenskolan inte uppfyller författningarnas krav avseende genomförandet av provning. Av utredningen framgår visserligen att huvudmannen genomfört provningar för betyg i de ämnen som undervisningen i lovskolan på Aspenskolan har avsett och att detta skett under juni månad. Av utredningen framgår dock att provningen för sex elever endast utformats med frågor motsvarande betygs-kriterierna för betyget E i matematik. Eleverna har därför inte fått möjlighet att visa kunskaper på ett sådant sätt att de kunnat provas utifrån hela betygsskalan. Detta är en brist då det av skollagen framgår att läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygs-kriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Eftersom läraren inte tidigare undervisat eleverna och frågorna endast utformats med frågor motsvarande betygs-kriterierna för betyget E bedömer Skolinspektionen att eleverna inte haft möjlighet att nå ett högre betyg än betyget E i matematik.

Betygskatalog och slutbetyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Betygskatalog

Skolinspektionen har i ärendet granskat betygskatalogen för de sex elever som fått ett godkänt betyg efter provning vid lovskolan. Betygskatalogen förs på papper, där betyget för eleven i samtliga ämnen framgår på samma sida. Av betygskatalogen

framgår elevens namn, årskurs, ämne och betyg. Vidare framgår även uppgift om skolans namn, skolenhetskod och lägeskommun. Elevernas betyg i betygskatalogen är signerade av betygssättande lärare den 25 juni 2025. Elevens nya godkända betyg anges enbart i betygskatalogen och inte det ursprungliga betyget.

För samtliga sex elever har det nya betyget efter prövning förts in i lovskolans betygskatalog.

Slutbetyg

Skolinspektionen har i ärendet granskat slutbetygen för de sex elever som fått ett godkänt betyg efter prövning vid lovskolan. Samtliga betyg är daterade efter genomförd prövning och slutbetygen för de elever som under vårterminen 2025 var inskrivna på Aspenskolan har utfärdats och undertecknats av lovskolans rektor. För tre av eleverna som under vårterminen var inskrivna vid Centralskolan, och som deltagit vid Aspenskolans lovskola, har de inskickade slutbetygen utfärdats av Centralskolan och inte undertecknats. Slutbetygen innehåller dock ett namnförtydligande av Centralskolans rektor. Av intervju med rektorn för Aspenskolan framkommer det att det är Centralskolans rektor som ska underteckna slutbetygen.

Rättslig reglering

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. (6 kap. 10 § skolförordningen)

För en elev som har skolplikt ska slutbetyg utfärdas när skolplikten upphör. En sådan elev som därefter har slutfört den högsta årskursen har rätt att få ett nytt slutbetyg. För en elev som inte har skolplikt ska slutbetyg utfärdas när eleven har slutfört den högsta årskursen. (6 kap. 14 § skolförordningen)

Rektorn ska utfärda slutbetyget. Rektor får inte uppdra åt någon annan att utfärda slutbetyg. (6 kap. 16 § skolförordningen)

Den som redan har slutbetyg har efter prövning i ett eller flera ämnen rätt att få ett nytt slutbetyg. (6 kap. 21 § skolförordningen)

Den som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Förs betygskatalogen elektroniskt får uppgiften istället signeras med en sådan avancerad elektronisk signatur som avses i 2 § lagen (2000:832) om kvalifierade elektroniska signaturer. (7 § Skolverkets föreskrifter (SKOLFS:2011:123) om betygskatalog)

En betygskatalog i grundskolan ska innehålla ämnets namn och elevens betyg i respektive ämne. Ett betyg efter prövning ska framgå av betygskatalogen. Om eleven har ett betyg i ämnet sedan tidigare ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Beslut om att inte sätta betyg ska enligt 6 kap. 19 § skolförordningen (2011:185) i grundskolan, sameskolan och specialskolan markeras med ett horisontellt streck. Dessutom ska betygskatalogen innehålla uppgift om att

ett avgångsintyg har utfärdats, enligt 6 kap. 17 § skolförordningen. (9 § Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:123) om betygs katalog)

Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygs katalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygs katalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 § i samma SKOLFS).

Om en kommunal huvudman samlar lovskolans elever till någon eller några av huvudmannens skolenheter, är det rektorn på den skolenhet där lovskolan bedrivs som också har rektorsansvaret. (Prop. 2016/17:156, s. 42.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Tierps kommuns verksamhet vid Aspenskolan inte uppfyller författningarnas krav avseende betygs katalog och slutbetyg.

Betygs katalog

Av utredningen framgår att det enbart är elevens nya betyg som framgår i betygs katalogen. Detta är en brist då såväl de ursprungliga som det nya betyget behöver framgå när ett betyg sätts efter provning.

Slutbetyg

Av utredningen framgår att tre slutbetyg inte är utfärdade av lovskolans rektor utan av Centralskolans rektor där eleverna har varit inskrivna under vårterminen 2025. Detta är en brist då det av förarbeten framgår att i det fall en kommunal huvudman samlar lovskolans elever till någon eller några av huvudmannens skolenheter, är det rektorn på den skolenhet där lovskolan bedrivs som också har rektorsansvaret. Därtill är det en brist att slutbetygen enbart innehåller ett namnförtydligande och inte en signering.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Tierps kommuns verksamhet vid Aspenskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller provning, betygs katalog och slutbetyg. Det finns därför skäl att förelägga Tierps kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterad brist

Betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens utredning framgår att sammanlagt sex av de åtta elever som genomgått provning vid Aspenskolans lovskola har erhållit ett nytt slutbetyg. Alla sex elever har erhållit ett nytt slutbetyg i matematik och den läraren som har satt betyget har även genomfört provningen. Vidare framgår att läraren är legitimerad och behörig.

Rättslig reglering

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. (3 kap. 16 § första och andra styckena skollagen)

Om fler än en lärare bedriver undervisningen vid den tidpunkt då betyg ska sättas och bara någon eller några av dessa är legitimerade, ska betyget beslutas av den eller de legitimerade lärarna. (6 kap. 3 § skolförordningen)

Bestämmelserna i 3 kap. 16 § andra stycket skollagen (2010:800) samt 3 och 4 §§ i detta kapitel gäller inte för lärare som saknar legitimation och är anställda utan tidsbegränsning för att bedriva undervisning

1. i modersmål, eller
2. som avses i 2 kap. 17 § skollagen.

Första stycket gäller bara i de fall läraren bedriver sådan undervisning som avses i samma stycke 1 eller 2. (6 kap. 5 § skolförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område.

Beslutet har fattats av utredaren Charlotte Rosengren.

Utredaren Henrik Ohlsson Westin har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Terese Westin medverkat.